

HLAVA II

ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ O NÁHRADĚ ŠKODY A PROMLČENÍ

§ 3

Domněnka vzniku škody v důsledku kartelu

Má se za to, že omezením hospodářské soutěže ve formě kartelu vzniká škoda.

Přehled výkladu:

- I. Smysl skutkové domněnky
- II. Domněnka existence škody
- III. Domněnka příčinné souvislosti
- IV. Vyvrácení domněnky
- V. Škoda a příčinná souvislost bez aplikace domněnky

K § 3

I. Smysl skutkové domněnky

Komentované ustanovení zakládá skutkovou domněnku existence (vzniku) škody a příčinné souvislosti mezi omezením hospodářské soutěže ve formě kartelu a škodou. Toto ustanovení je implementací čl. 17 odst. 2 Směrnice. Při stanovení této domněnky vycházela Evropská komise z poznatku, že kartely skutečně vedou v 90 % případů ke vzniku škody (viz Studie Oxera – KOMNINOS a kol., 2009 [online]).

Smyslem této domněnky je odstranění problému asymetrických informací mezi účastníky kartelů a potenciálními poškozenými. Jak vyplývá z recitálu č. 47 Směrnice, je „vhodné tuto vyvratitelnou domněnku omezit na kartely vzhledem k jejich tajné povaze, která zmíněnou asymetrii informací zvyšuje a žalobcům ztěžuje získání potřebných důkazů k prokázání škody“. Uvedená domněnka tak slouží k naplnění cíle, aby bylo usnadněno soukromoprávní vymáhání soutěžního práva, a to zejména v případech tzv. follow-on žalob, které navazují na předchozí konstatování porušení soutěžního práva ze strany Evropské komise, případně národního soutěžního úřadu.

II. Domněnka existence škody

Komentované ustanovení zakládá domněnku existence (vzniku) škody a příčinné souvislosti mezi omezením hospodářské soutěže ve formě hardcore

kartelu a škodou. Tato domněnka se uplatní jak v řízeních o tzv. **follow-on žalobách**, kterým předchází rozhodnutí národního soutěžního úřadu (popř. Evropské komise nebo soudu) konstatující porušení soutěžních pravidel, tak i v řízeních o tzv. **stand-alone žalobách**, kterými jsou uplatňovány nároky na náhradu škody bez existence předchozího rozhodnutí o porušení soutěžního práva. Rozdíl nicméně spočívá v tom, že zatímco v případě follow-on žalob bude soud vázán rozhodnutím Evropské komise, ÚOHS nebo soudu o tom, že došlo k omezení hospodářské soutěže, v rámci řízení o stand-alone žalobách bude na žalobci, aby takové porušení (aktivně) prokázal. Existuje-li předchozí rozhodnutí orgánu hospodářské soutěže jiného členského státu o tom, že došlo k porušení soutěžního práva, soud takovým rozhodnutím nebude vázán, nicméně takové rozhodnutí bude mít sílu tzv. *prima facie* důkazu, tj. soud bude vycházet z toho, že k porušení soutěžního práva došlo, dokud nebude prokázán opak. K tomu blíže komentář k § 27.

Uvedená domněnka se **použije pouze v případě omezení hospodářské soutěže ve formě kartelu** [tj. kvalifikované dohody soutěžitelů ve smyslu § 2 odst. 1 písm. e)], tj. nikoliv jiných forem nedovolených dohod soutěžitelů či zneužití dominantního postavení. V praxi může nastat situace, kdy na určité jednání budou dopadat jak ustanovení týkající se hardcore kartelů, tak i ustanovení sankcionující zneužití dominantního postavení. Česká i evropská doktrína dospěla k závěru, že je přípustný jednočinný souběh obou přestupků (Kindl In Kindl, Munková, 2016, s. 13). Máme za to, že tato skutečnost nemá vliv na aplikaci kauzální domněnky vzniku škody podle tohoto ustanovení. Bude-li tedy v řízení o náhradě škody prokázáno porušení soutěžního práva ve formě kartelu i zneužití dominantního postavení, uvedená domněnka se uplatní. To platí samozřejmě i v případě, že porušení soutěžního práva nebude v řízení o náhradě škody vůbec předmětem dokazování, nýbrž soud bude vázán příslušným správním nebo soudním rozhodnutím, že k takovému porušení došlo.

Z hlediska aplikace domněnky podle komentovaného ustanovení je významné tradiční procesualistické rozlišování mezi (i) bází domněnky a (ii) presumovaným následkem (Lavický, 2017, s. 218–222; Macur, 1995, s. 57). Báze domněnky podle komentovaného ustanovení tvoří skutečnost, že je dána existence kartelu. Bude-li chtít poškozený (žalobce) benefitovat z této domněnky, bude muset podat plný důkaz o této skutečnosti. To bude snadné v případě tzv. follow-on žalob, kde bude soud vycházet z předchozího rozhodnutí ve smyslu § 27 odst. 1 (buď bude takovým rozhodnutím vázán, nebo jej bude považovat za tzv. *prima facie* důkaz). Naopak složitější bude procesní postavení poškozeného (žalobce) v řízeních o stand-alone žalobách, kde bude na něm,

aby prokázal všechny skutkové okolnosti, na jejichž základě by si soud mohl vytvořit závěr, že došlo k omezení hospodářské soutěže ve formě kartelu.

Zatímco některé členské státy EU v rámci transpozice Směrnice upravily konkrétní výši škody, která je u kartelu presumována (např. v Maďarsku zákon stanoví domněnku výše škody způsobené kartelem ve výši 10 %), komentované ustanovení **nezakládá domněnku určité (konkrétní) výše škody**. Žalobci tak nadále zůstává důkazní břemeno ohledně výše škody, která mu vznikla v důsledku hardcore kartelu. O této skutečnosti musí tedy žalobce podat plný důkaz. V soutěžních věcech je však kvantifikace škod nesmírně obtížným úkolem, a není výjimkou, že konkrétní výši škody nebude vůbec možné přesně určit. Z hlediska principu efektivnosti (principle of effectiveness) však nesmí míra důkazního břemena ohledně stanovení výše škody prakticky znemožňovat či nepřiměřeně zatěžovat uplatnění práva na její náhradu (čl. 17 odst. 1 Směrnice). Z judikatury českých soudů přitom vyplývá, že nárok na náhradu škody nelze zamítnout pouze z toho důvodu, že žalobce neunesl důkazní břemeno ohledně výše nároku (NS 32 Cdo 4762/2010). Pokud žalobce neprokáže výši škody, protože ji nelze přesně určit, uplatní se pravidlo podle § 4 odst. 4, podle kterého určí v takovém případě výši náhrady škody podle spravedlivého uvážení jednotlivých okolností případu soud. Nepodaří-li se žalovanému vyvrátit domněnku podle uvedeného ustanovení, bude mít soud *de facto* povinnost rozhodnout ve prospěch žalobce s tím, že výši náhrady škody určí po spravedlivém uvážení všech okolností případu odhadem (Odudu, Sanchez-Graells In Giliker, 2017, s. 165).

III. Domněnka příčinné souvislosti

Kromě existence škody se podle komentovaného ustanovení presumuje také **příčinná souvislost** mezi omezením hospodářské soutěže ve formě kartelu a škodou (shodně Lianos, 2015, s. 45). Směrnice ani judikatura ESD pojem příčinné souvislosti blíže nevymezují a toto vymezení ponechávají na jednotlivých národních právních řádech. Ostatně ESD v rozsudku ve spojených věcech C-295/04 až C-298/04 *Manfredi* uvedl, že v případě neexistence unijních pravidel je na členských státech, aby stanovily podrobnější úpravu pojmu příčinné souvislosti s tím, že musejí být dodrženy principy rovnocennosti a efektivnosti.

V české doktríně a judikatuře zahrnuje otázka příčinné souvislosti dva jevy, a to (i) faktickou kauzalitu, tj. zda určité jednání vůbec mohlo být skutečnou příčinou vzniku škody, a (ii) právní kauzalitu, tj. nástroj k vyloučení odpovědnosti v případě zvláštních či velmi nepravděpodobných jevů. Základem faktické kauzality je zkoumání, zda by škoda nastala i bez protiprávního jednání

škůdce (*conditio sine qua non*). V rámci zkoumání právní kauzality vychází česká doktrína nejčastěji z teorie adekvátní příčinné souvislosti, přičemž se vychází z kritéria předvídatelnosti škody (I. ÚS 312/05).

Podle judikatury může být (faktickou) příčinou jen ta okolnost, bez jejíž existence by škodný následek nevznikl. Přitom nemusí jít o příčinu jedinou, nýbrž stačí, jde-li o jednu z příčin, která se podílí na nepříznivém následku, o jehož odškodnění jde, a to o příčinu podstatnou (NS 25 Cdo 562/99). Převážná část judikatury rovněž stojí na názoru, že k prokázání (neexistence) příčinné souvislosti nestačí pouhá pravděpodobnost (R 21/1992), resp. že se vyžaduje prokázání jednoznačné, nepochybné a bezprostřední (NS 28 Cdo 2490/2012). Domníváme se, že tyto závěry nejsou v kontextu řízení o náhradu škody v oblasti hospodářské soutěže nadále udržitelné. Již starší československá literatura uváděla, že úsudky o existenci příčinné souvislosti jsou pravděpodobnostními úsudky (Krčmář, 1947/2014, s. 311). Současně je třeba si uvědomit, že argumentace žalovaného (např. pro účely vyvrácení domněnky příčinné souvislosti) nebo žalobce (např. v řízení, kde se domněnka neuplatní) bude často založena na hypotézách a více či méně pravděpodobných scénářích. Požadavek na jednoznačné (nepochybné) prokázání příčinné souvislosti by v takových případech byl nepřiměřený.

Z komentovaného ustanovení ne zcela jednoznačně vyplývá, zda se presumuje příčinná souvislost v konkrétním případě, kdy se poškozený domáhá náhrady škody, nebo zda se předpokládá pouze jakási obecná příčinná souvislost. Objevují se totiž názory, že z této domněnky nelze dovodit, že se presumuje, komu byla škoda kartelem způsobena, což by znamenalo, že žalobce by stejně musel v řízení o náhradě škody prokázat, že škoda byla způsobena konkrétně jemu (Wilman, 2015, s. 229). S tímto názorem se neztotožňujeme a domníváme se, že komentované ustanovení je třeba vykládat tak, že budou-li naplněny předpoklady pro aplikaci domněnky podle komentovaného ustanovení, nebude muset žalobce prokazovat existenci škody ani příčinné souvislosti, a bude naopak na žalovaném, aby prokázal, že příčinná souvislost není dána nebo že škoda vůbec, popř. v části nevznikla. To ostatně potvrzuje i důvodová zpráva, když uvádí, že „[z] hlediska procesního to pak znamená, že žalovaný je povinen prokazovat v rámci řízení, že škoda nebyla způsobena“. Tato domněnka by však neměla vést ke generalizaci, že všechny kartely vedou ke vzniku škody. Je sice pravdou, že Studie Oxera z roku 2009 dospěla ke zjištění, že kartely vedou ke vzniku škody v 90 % případů, lze se však v praxi setkat s kartely, které ke vzniku škody nevedou (Maier-Rigaud, Milde, Helm, 2015). Mimo jiné i z tohoto důvodu zákon koncipuje komentované ustanovení jako vyvrátitelnou domněnku, která umožňuje žalovanému, aby

prokázal, že není dána příčinná souvislost mezi porušením soutěžních pravidel a vznikem škody.

Otázka příčinné souvislosti mezi kartelem a z toho vzniklou škodou je sice **primárně otázkou skutkovou, zahrnuje však i právní hodnocení**. Současně právního hodnocení je posouzení především předvídatelnosti škody, popř. ochranného účelu (viz např. I. ÚS 312/05). Vyvratitelná domněnka podle komentovaného ustanovení se podle našeho názoru vztahuje i na toto právní hodnocení, přičemž bude na žalovaném, aby tvrdil a prokázal, že škoda nebo její část nebyly předvídatelné, resp. žalobce není členem skupiny osob, jež má chránit příslušná ochranná norma (zákon o ochraně hospodářské soutěže). Máme však za to, že z judikatury ESD lze vypožorovat trend vedoucí k extenzivnímu výkladu práva na náhradu škody způsobené protisoutěžním jednáním (viz např. rozsudek ESD ve věci C-557/12 *Kone*), a tedy právní instituty směřující k jeho omezení (předvídatelnost, teorie ochranného účelu apod.) by neměly uplatňování tohoto práva nepřiměřeně ztěžovat či dokonce znemožňovat. Proto není přípustný takový výklad těchto omezujících kategorií, který by v principu vedl k vyloučení práva na náhradu škody určitých skupin osob (např. umbrella odběratelů či hypotetických odběratelů).

IV. Vyvrácení domněnky

Účinkům domněnky podle komentovaného ustanovení se může žalovaná strana bránit podáním protidůkazu, na jehož základě dojde ke zpochybnění přesvědčení soudce o skutečnostech tvořících bázi domněnky. Bázi domněnky tvoří skutečnost, že je dána existence kartelu. Takový protidůkaz bude prakticky nemožný v řízeních o follow-on žalobách, kde je soud vázán rozhodnutím podle § 27 odst. 1. Naopak v případě stand-alone žalob bude žalovaný moci dát potenciálně úspěšný protidůkaz, že není dána existence kartelu, v důsledku čehož se domněnka podle komentovaného ustanovení neuplatní.

Další možností obrany proti účinkům domněnky je to, že **žalovaný prokáže, že žalobci nevznikla žádná škoda, popř. že vznikla v menším rozsahu**. O těchto skutečnostech bude muset žalovaný podat plný důkaz opaku. Žalovaný se může bránit např. tvrzením a tomu odpovídajícími důkazy, že žalobce zčásti nebo úplně přenesl zvýšení cen na své odběratele. Žalovaný má důkazní břemeno i ke konkrétní výši přenesení zvýšení cen. Soud však může určit výši přenesení odhadem po zhodnocení jednotlivých okolností případu. Tato možnost vyplývá z čl. 12 odst. 5 Směrnice, který však nebyl výslovně transponován. Domníváme se, že lze nicméně argumentovat, že § 4 odst. 4 se týká položek zvyšujících i snižujících konkrétní výši škody. Podaří-li se tedy žalovanému prokázat, že žalobce v určitém rozsahu přenesl zvýšení cen na

své odběratele (tj. prokáže základ), ale nepodaří se mu již prokázat konkrétní rozsah tohoto přenesení (tj. neprokáže výši), bude muset soud tuto skutečnost zohlednit a určit konkrétní výši přenesení, a tím pádem i výši náhrady škody odhadem.

Účinkům právní domněnky se bude moci žalovaný bránit také tím, že **prokáže, že mezi omezením hospodářské soutěže v podobě kartelu a škodou není příčinná souvislost**. Žalovaný bude muset o této skutečnosti podat plný důkaz, že příčinná souvislost není v konkrétním případě dána. Žalovaný tak bude moci např. tvrdit a prokazovat, že žalobce dosáhl nižšího zisku nikoliv v důsledku protisoutěžního jednání žalovaného, nýbrž v důsledku působení jiných (konkrétních) tržních fenoménů.

Máme za to, že ohledně míry prokázání výše uvedených tvrzení žalovaného na obranu proti domněnce se uplatní stejná pravidla (standard dokazování) jako v případě prokázání příčinné souvislosti žalobce, není-li dána aplikace vyvratitelné domněnky podle komentovaného ustanovení. Žalovaný mnohdy nebude disponovat přesnými údaji a jeho argumentace se bude zakládat na modelech pracujících s různými hypotézami a předpoklady. Nelze proto po něm požadovat, aby předložil ničím nezpochybnitelný důkaz, že žalobci žádná škoda nevznikla nebo že není dána příčinná souvislost.

V. Škoda a příčinná souvislost bez aplikace domněnky

V případě řízení o náhradu škody způsobené nekvalifikovaným (tj. nikoliv hardcore) kartelem nebo zneužitím dominantního postavení se domněnka podle komentovaného ustanovení neuplatní. Bude tedy na žalobci, aby podal plný důkaz o tom, že mu v důsledku protiprávního jednání žalovaného vznikla škoda. Plně se však uplatní výše uvedené výklady týkající se příčinné souvislosti, zejména pokud jde o kategorii adekvátní příčinné souvislosti.

Judikatura:

■ Ve sporech o náhradu škody na zdraví má zajisté poslední slovo soudce, klíčovým důkazem o příčinné souvislosti mezi potenciálním škodním jednáním (dějem) a vzniklou škodou však bývá znalecký posudek. Aby bylo rozhodnutí spravedlivé, přesvědčivé a vycházející z úplných skutkových i odborných podkladů, musí mít znalec (znalecký ústav) k dispozici veškeré dostupné a provedené důkazy, zejména pak ty, jež jsou bezprostředně způsobitelné ovlivnit jeho závěry a nepřímou i rozhodnutí o meritu věci. Nestane-li se tak, nebo nevypovídá-li se znalec s takovým důkazem, jedná se o podstatnou vadu řízení, jež svou intenzitou dosahuje úrovně ústavněprávního přezkumu, a dochází k porušení ústavně garantovaného práva na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. K tomu, aby měl znalec potřebné důkazy k dispozici, je zapotřebí jak součinnosti účastníků řízení (zejména žalobce v rámci povinnosti tvrzení a povinnosti

důkazní), tak podle okolností případu i důkazní iniciativy soudu upravené ustanovením § 120 odst. 2 o. s. ř.

Vadou s popsányi důsledky trpí řízení tehdy, jestliže skutková zjištění nalézacího soudu poskytují alespoň základní obraz o okolnostech nezbytných pro znalecké závěry. Pak soud nemůže při právním posouzení věci vyjít jen z vágního konstatování znalce o existenci více možných příčin škody a o tom, že pravděpodobnost (podíl) té či oné příčiny v relaci ke vzniku škody nelze posoudit.

Ústavní soud vnímá, že znalci jako experti v daném oboru mají tendenci vyslovit (zejména ve vědeckých disciplínách, které to takřka bez výhrady umožňují) pouze závěry „čistě“ exaktní. Preferují z vnějšku nenapadnutelná stanoviska a v zájmu toho jsou a priori schopni relativizovat řešení, které může být následně ve sporu zpochybněno. Řádné posouzení důkazů zejména o škodách na zdraví však žádá, aby byl znalec schopen uvažovat též v určitém rozmezí včetně dimenzí počtu pravděpodobnosti. Má-li kupříkladu znalec k dispozici více reálných alternativ příčin vzniku škody, nesmí se vyhnout možnosti vyjádřit své závěry procentuálním vyčíslením pravděpodobnosti existence určitého kauzálního vztahu, nebo může využít též verbálního resumé založeného na důkazním standardu (zda je dosaženo vysoké míry pravděpodobnosti či nikoli). **(náleží Ústavního soudu ze dne 26. 8. 2015, sp. zn. I. ÚS 3253/13)**

■ Pokud škůdce prokáže, že výše škody za neoprávněně odebranou elektřinu stanovená podle prováděcího předpisu k § 51 energetického zákona je mnohonásobně vyšší než jeho platby za elektřinu ve srovnatelných obdobích před neoprávněným odběrem, nelze takto vypočítanou výši škody bez dalšího akceptovat. Soud v takovém případě musí zohlednit i další okolnosti, které jej mohou v maximální míře přiblížit ke stanovení skutečné výše způsobené škody. Pokud pak na základě provedených důkazů soud nedospěje v konkrétní situaci k závěru, že vypočtená výše škody s určitou mírou pravděpodobnosti odpovídá škodě skutečné, nemůže prováděcí předpis aplikovat v té části, ve které by tak způsobil neoprávněný zásah do majetkových práv škůdce tím, že by vypočtená výše škody plnila v převážné míře funkci sankční, a nikoli kompenzační. V takovém případě musí o výši škody soud rozhodnout podle spravedlivého uvážení jednotlivých okolností. **(náleží Ústavního soudu ze dne 11. 8. 2015, sp. zn. I. ÚS 668/15)**

■ V rozhodnutích týkajících se náhrady škody jsou obecné soudy kromě jiného povinny řádně odůvodnit existenci či absenci příčinné souvislosti mezi jednáním potencionálního škůdce a vzniklou škodou. Základní obsahovou náležitostí odůvodnění rozhodnutí o příčinné souvislosti musí být úvaha o kritériích, kterými se odlišují právně podstatné příčiny od příčin právně nepodstatných, a aplikace těchto kritérií na konkrétní případ. Řešení této otázky přináší jednak teorie ochranného účelu a jednak teorie adekvátnosti kausálního nexu.

Teorie adekvátnosti kausálního nexu vychází z toho, že smyslem subjektivní odpovědnosti za škodu je naříditi náhradu škody tam, kde škůdce škodu způsobil, ačkoli mu lze vytknout, že ji způsobit nemusel, že mohl jednat jinak. Tato odpovědnost tedy předpokládá, že vůbec bylo v lidských silách předvídat, že předmětné jednání bude mít za následek danou škodu. Základním kritériem, ze kterého vychází teorie adekvátnosti, je tedy předvídatelnost škodního následku. Tím se velice podobá dalšímu předpokladu subjektivní odpovědnosti za škodu, a to kritériu zavinění, přesněji její nedbalostní formě. Odlišují se jen subjektem, podle kterého se předvídatelnost následku poměřuje. V případě zavinění je jím sám (typizovaný) jednající subjekt, zatímco při zjišťování adekvátnosti příčinné souvislosti je kritériem hypotetický

zkušený (tzv. optimální) pozorovatel, tedy myšlená osoba, které zahrnuje veškerou zkušenost své doby. (**nález Ústavního soudu ze dne 1. 11. 2007, sp. zn. I. ÚS 312/05**)

■ Z celého řetězce všeobecné příčinné souvislosti (v němž každý jev má svou příčinu, zároveň však je příčinou jiného jevu) je třeba sledovat jen ty příčiny a následky, které jsou důležité pro odpovědnost za škodu. Musí jít o příčinu důležitou, podstatnou a značnou, bez níž by ke vzniku škody nedošlo. Z hlediska naplnění příčinné souvislosti nemůže stačit obecná úvaha o možných následcích jednání škůdce či pouhé připuštění možnosti vzniku škody v důsledku jeho protiprávního jednání, nýbrž musí být příčinná souvislost najisto postavena. (**usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 1. 2013, sp. zn. 28 Cdo 2490/2012**)

■ Je-li žalobní nárok důvodný co do základu, nemůže soud žalobu zcela zamítnout pro neunesení důkazního břemene týkající se výše nároku. V takovém případě určí výši nároku soud podle své úvahy. (**rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 3. 2012, sp. zn. 32 Cdo 4762/2010**)

■ O vztah příčinné souvislosti se jedná, vznikla-li škoda následkem protiprávního úkonu škůdce, tedy je-li jeho jednání a škoda ve vzájemném poměru příčiny a následku, a tudíž je-li doloženo, že nebyl protiprávní úkonu, ke škodě by nedošlo. Byla-li příčinou vzniku škody jiná skutečnost, odpovědnost za škodu nenastává; příčinou škody může být jen ta okolnost, bez jejíž existence by škodný následek nevznikl. Přitom nemusí jít o příčinu jedinou, nýbrž stačí, jde-li o jednu z příčin, která se podílí na nepříznivém následku, o jehož odškodnění jde, a to o příčinu podstatnou. Je-li příčin více, působí z časového hlediska buď souběžně nebo následně, aniž se časově překrývají; v takovém případě je pro existenci příčinné souvislosti nezbytné, aby řetězec postupně nastupujících příčin a následků byl ve vztahu ke vzniku škody natolik propojen (prvotní příčina bezprostředně vyvolala jako následek příčinu jinou a ta postupně případně příčinu další), že již z působení prvotní příčiny lze důvodně dovozovat věcnou souvislost se vznikem škodlivého následku. Na druhé straně řetězec příčin nezakládá příčinnou souvislost mezi jednáním škůdce a vzniklou škodou tehdy, vstupuje-li do děje jiná, na jednání škůdce nezávislá skutečnost, která je pro vznik škody rozhodující. Příčinná souvislost je přerušena i v případech, kdy bezprostřední příčinou škody je skutečnost, která je již sama následkem, za nějž škůdce odpovídá z jiného právního důvodu. (**rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2000, sp. zn. 25 Cdo 562/99**)

■ Příčinná souvislost mezi zaviněným protiprávním jednáním žalovaného a vznikem škody na zdraví musí být bezpečně prokázána; nestačí tu pouhá pravděpodobnost; nelze ji však vylučovat jen z toho důvodu, že protiprávní jednání škůdce dovršilo již stávající nepříznivý zdravotní (duševní) stav poškozeného. (**rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 1990, sp. zn. 1 Cz 59/90, R 21/1992 civ.**)

■ Článek 101 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání výkladu a použití vnitrostátního práva členského státu, podle kterého je z právních důvodů kategoricky vyloučeno, aby byly podniky, které jsou účastníky kartelové dohody, občanskoprávně odpovědné za škody, které vyplývají z cen, které podnik neúčastníci se této kartelové dohody stanovil pod vlivem jejich činností na vyšší úrovni, než jaká by byla uplatňována při neexistenci kartelové dohody. (**rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-557/12 Kone, ECLI:EU:C:2014:1317**)

■ Kartelová dohoda nebo jednání ve vzájemné shodě, jako jsou kartelová dohoda nebo jednání ve vzájemné shodě v původním řízení, mezi pojišťovacími společnostmi spočívající ve vzájemné výměně informací, které umožňují navýšení pojistného v rámci pojištění

občanskoprávní odpovědnosti, jež není odůvodněno podmínkami trhu, které porušují vnitrostátní pravidla o ochraně hospodářské soutěže, mohou rovněž porušovat článek 81 ES, pokud s přihlédnutím k vlastnostem relevantního vnitrostátního trhu existuje dostatečný stupeň pravděpodobnosti, že dotčená kartelová dohoda nebo dotčené jednání ve vzájemné shodě mohou mít přímý, nebo nepřímý, skutečný, nebo potenciální vliv na poskytování tohoto pojištění v dotčeném členském státě subjekty usazenými v jiných členských státech a že tento vliv není zanedbatelný. (**rozsudek Evropského soudního dvora ve spojených věcech C-295/04 až C-298/04 Manfredi, ECLI:EU:C:2006:461**)

Související ustanovení:

§ 27 – rozhodnutí jiného příslušného orgánu

Literatura:

- GILIKER, P. (ed.) *Research Handbook on EU Tort Law*. Edward Elgar Publishing, 2017.
- KINDL, J., MUNKOVÁ, J. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže. Komentář*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2016.
- KOMNINOS, A. a kol. *Quantifying antitrust damages*. Oxera [online] December 2009. Dostupné z: http://ec.europa.eu/competition/antitrust/actionsdamages/quantification_study.pdf
- KRČMÁŘ, J. *Právo občanské III. Právo oblihační*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, (reprint původního 4., doplněného vydání z roku 1947).
- LAVICKÝ, P. *Důkazní břemeno v civilním řízení soudním*. Praha: Leges, 2017.
- MACUR, J. *Důkazní břemeno v civilním soudním řízení*. Brno: Masarykova Univerzita, 1995.
- MAIER-RIGAUD, F. P., MILDE, CH., HELM, M. *Textbook Cartels versus the Real Deal: Should We Be Surprised if Some Cartels Do Not Lead to Damage?* [online]. Publikováno 14. 3. 2015. Forthcoming in *Concurrences*. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2578317
- WILMAN, F. *Private Enforcement of EU Law before National Courts*. Edward Elgar Publishing, 2015.

§ 4

Rozsah a způsob náhrady škody

(1) Škoda se nahrazuje v plné výši; ustanovení § 2953 občanského zákoníku se nepoužije. Škoda je nahrazena v plné výši, jestliže je poškozenému nahrazeno také znehodnocení peněz, ke kterému došlo s ohledem na plynutí času od vzniku škody. Náhrada škody nesmí vést k nadměrnému odškodnění.

(2) Je-li to potřeba k náhradě škody v plné výši, může poškozený požadovat po škůdci také zaplacení úroku, aby výše náhrady zohledňovala znehodnocení peněz, ke kterému došlo od vzniku škody do splatnosti její náhrady.